

Utsatthetens mervärde

En studie av "Skolan mitt i byn" i ett socialt utsatt område

The value of socially disadvantaged neighbourhoods. A study of a school-community partnership

The overall aim of this study is to provide knowledge regarding interventions implemented through a school-community partnership. The school-community partnership examined in this study was designed as a response to the students' low goal achievement. However, it became clear that the students' performance at school was viewed as part of a greater issue concerning the social situation in the neighbourhood. In order to change this situation, the school officials developed a vision of opening up the school to the local community and involving the parents. However, the officials in the district clearly had an ambivalent response to collaborating with parents and local associations. As a result, the activities undertaken within the school-community partnership were not always based on the identified challenges. The intervention instead created a situation where the area's social vulnerability became an opportunity for companies and organizations to transform the recognition they received for their efforts in the area into a valued brand.

Keywords: school-community, market, social interventions, cultural economy, governmentality

UNDER DE SENASTE decennierna har likvärdigheten i den svenska skolan minskat. Det är framför allt skillnaderna mellan hur elever presterar i olika skolor som ökat, och i synnerhet är det på skolor i städernas fattiga ytterområden som skolresultaten försämrats (Gustafsson & Yang Hansen 2017). Statistik visar en alarmerande situation i dessa områden där omkring 60 procent av eleverna lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Beräkningar som kan jämföras med ett riksgenomsnitt där omkring 17 procent av eleverna lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet (Skolverket 2018). Utifrån studier inom en rad olika discipliner går det att konstatera att den ökade skillnaden mellan skolor belägna i olika områden långt ifrån är ett isolerat samhällsfenomen (Dahlstedt & Ekholm 2018, Rädda barnen 2015, Beach & Sernehede 2011). Tvärtom kan skillnaderna förstås som del av en ökad polarisering i samhället mellan fattiga och rika. Följden har blivit att ekonomiska förutsättningar i allt större utsträckning inte bara har kommit att avgöra var du bor och vem du har som granne, utan också din hälsa och risken för att utsättas för brott (Nilsson, Estrada,

& Bäckman 2017, Gustafsson, Katz & Österberg 2017, Malmberg, Andersson, & Bergsten 2014).

För unga som växer upp i områden präglade av fattigdom och hög arbetslöshet har den låga måluppfyllelsen i skolan framställts som en grund för social oro och kriminalitet (Garrett 2017, Holmberg 2016, Lunneblad, Johansson & Odenbring 2016). Satsningar på skolan i socialt utsatta områden genom samverkan mellan offentliga, privata och idéburna organisationer har anförts som en nyckelfaktor för hur utvecklingen kan vändas (Dahlstedt & Ekholm 2018). Samverkansprojekt är en form av styrning av offentlig verksamhet som blivit allt vanligare under de senaste decennierna (Andersson 2017, Gustafsson 2010). Med styrning avses här avsikten att definiera och förstå ett problem så lösningar möjliggörs som leder till förändringar av exempelvis individers beteende, en miljö eller en organisation, utifrån vad som uttrycks som eftersträvansvärt (Lozic 2016, Dean 2002). Styrningen är alltså i detta sammanhang ett vidare begrepp än de lagar som regleras av staten och innefattar exempelvis hur individer förmås att själva välja att göra vad som definieras som det önskvärda genom utbildning och kunskapspridning i samhället (Dean 2002, Lemke 2002).

I denna studie undersöks ett samverkansprojekt som arbetar utifrån modellen ”Skolan mitt i byn”. Denna modell kan i stora drag beskrivas som en samling åtgärder med syfte att höja elevernas måluppfyllelse genom att öppna upp skolan mot lokalsamhället (Green 2017). En stor del av forskningen om ”Skolan mitt i byn” har framför allt fokuserat på effekterna av olika insatser. Färre studier har intresserat sig för hur ”Skolan mitt i byn” blir del av att definiera vilka samhällseliga utmaningar modellen förstås svara mot (Heers, m.fl. 2016, Niles, Reynolds, & Roe-Sepowitz 2008). Det övergripande syftet är att hur studera hur lokala tjänstemän och skolpersonal resonerar kring behov och utmaningar på skolan och i närområdet. Fokus är på hur problemet *konstitueras* genom det arbete som sker genom ”Skolan mitt i byn”, det vill säga att de insatser och åtgärder som föreslås som lösningen också formar och ger mening åt vad som definieras som problemet. Intresset riktas mot 1.) Hur resonerar lokala tjänstemän och skolpersonal kring de behov och utmaningar som finns på skolan och i närområdet? 2.) Hur resonerar lokala tjänstemän och skolpersonal kring vilka aktörer som inbjuds till att delta och samverka inom ”Skolan mitt i byn”? Undersökningen bygger på en etnografisk studie i en stadsdel där skolan arbetar utifrån konceptet ”Skolan mitt i byn”.

Litteraturgenomgång

I Sverige finns ett flertal studier som undersökt olika åtgärder och samverkansprojekt i socialt utsatta områden (Gustafsson 2010). Samverkansprojekt inom offentliga verksamheter är i sig inget nytt fenomen. Samtidigt har samverkan blivit något av ett samtida ledord inte minst för att hantera olika sociala problem (Andersson 2017). Detta kan förstås mot bakgrund av de förändringar som genomförts i värdfärsektorn sedan 1990-talet (Youdell & McGimpsey 2015, Gustafsson 2010). Ett av argumenten har varit att den lokala demokratin stärks genom en decentraliserad styrning av offentliga verksamheter. Tillsammans med argumentet för kostnadseffektivare verksamheter

genom avregleringar av offentliga ansvarsområden som utbildning och sjukvård har det skapats nya möjligheter för samverkan där även privata företag och idéburna organisationer deltar (Lozic 2016). Sammantaget har välfärdssamhällets omvandling skapat nya möjligheter för privata intressen och idéburna organisationer (Ball & Olmedo 2013). Detta har bidragit till en marknadsliknande situation där olika aktörer konkurrerar om offentliga medel inte minst utifrån olika projekt och satsningar kopplade till skolan (Ball 2007).

Den form av insats som studeras i denna undersökning sker inom ramen för ”Skolan mitt i byn”. I både Europa och i USA är ”Skolan mitt i byn” en vanligt förekommande modell för att förbättra elevernas måluppfyllelse och stärka relationen mellan skola och invånarna i lokalsamhället (Valli, Stefanski & Jacobson; 2016, Epstein & Sanders 2006). Ofta är dessa satsningar riktade mot skolor i stadsdelar som kännetecknas av social utsatthet (Green 2016, Heers m.fl. 2016). I USA är detta ofta i urbana innerstadsområden där en stor del av invånarna klassificeras som afroamerikaner och latinamerikaner, medan det i Europa vanligtvis är i förortsområden, där en stor del av invånarna har kommit till mottagarlandet för att söka arbete eller asyl (Wacquant 2016, Bunar, 2011).

Det finns stor variation i hur skolor upprätthåller relationen till det omgivande samhället (Green 2017, Heers m.fl. 2016, Valli, Stefanski & Jacobson 2016). I socialt utsatta områden är det vanligt att skolor försöker värja sig från att förknippas med grannskapet. Samverkan med föräldrar och andra aktörer ses då främst som ett medel för att förbättra elevernas betyg och närvaro i skolan (Chen, Anderson & Watkins 2016, Lunneblad m.fl. 2016). Det finns ett tydligt ”uppifrån-och-ner-perspektiv”, där den lokala administrationen och skolledningen definierar ramarna för samverkan (Baquedano-López, Alexander & Hernandez 2013). Vanliga aktiviteter inom denna typ av samverkan är läxhjälp och föräldrautbildningar (Green 2016). Det finns även skolor som arbetar utifrån att skolan är en del av närområdet och vad som sker i stadsdelen påverkar också arbetet i skolan. Målet på dessa skolor är att upprätthålla en dialog med invånarna i skolans närområde (Leonard 2011). Förslag på innehållet i aktiviteter styrs vanligtvis utifrån vad den lokala administrationen identifierar som sociala problem i grannskapet (Valli, Stefanski & Jacobson, 2016). Det finns även exempel på då skolan är del av genomgripande satsningar för att förändra ett grannskap. Skolan har i dessa fall utgjort en central mötesplats för arbetet med att påverka de sociala villkoren i närsamhället. Aktiviteter på skolan anordnas utifrån gemensamt definierade mål och ett delat ansvar mellan den lokala administrationen och elever, föräldrar samt lokala föreningar (Green 2016, Auerbach 2011).

Nära besläktat med studier om ”Skolan mitt i byn” är forskning om föräldrasamverkan. Både internationellt och nationellt finns en rad undersökningar som har studerat relationen mellan skola och föräldrar med minoritetsbakgrund. Ett gemensamt tema i ett flertal studier är att det hos personalen i skolan ofta finns en misstro mot föräldrarnas förmåga att hjälpa och stödja sina barn (Blackmore & Hutchison 2010, Dahlstedt 2009, Bouakaz 2007). Samtidigt visar studier att föräldrar med minoritetsbakgrund inte är mindre engagerade i sina barns skolgång än andra föräldrar. Men att deras

förståelse av hur de på bästa sätt ska stödja barnen skiljer sig från skolans förväntningar på dem som föräldrar (Goodall & Montgomery 2014, Levine-Rasky 2009, Bouakaz 2007, Symeou 2007).

Översikten som presenterats här är givetvis inte fullständig. Forskningslitteratur rörande samverkan, skola och segregation är omfattande, inte minst internationellt. Fokus i översikten har varit på forskning om satsningar och program liknande ”Skolan mitt i byn”. Denna forskning domineras främst av studier som undersökt effekter och framgångsfaktorer. Jämförelsevis är det både internationellt och nationellt få studier som undersökt hur satsningar liknande ”Skolan mitt i byn” också formar och ger mening åt vad som definieras som problemet. Denna studie kan förhoppningsvis bidra till detta kunskapsområde.

Teoretiska överväganden

Inom det samhällsvetenskapliga forskningsfältet är sedan länge intresset för hur olika sociala problem tolkas och begripliggörs centralt. Utgångspunkten är att vad som definieras som ett socialt problem inte är något objektivet. Vad som framträder som ett problem är beroende av de kunskaper och förklaringsmodeller som etablerats inom olika institutioner i samhället (Dean 2002, Lemke 2002, Foucault 1987). De styrningsprocesser som tar form genom de mål och insatser som formuleras inom ”Skolan mitt i byn” kan alltså förstås som att de också konstituerar vad som är problemet och möjliggör vissa åtgärder och förklaringar, samtidigt som andra ingripanden och tolkningar kommer att framstå som mindre lämpade eller trovärdiga (Bacchi 2016, Hacking 2004, Lemke 2002).

Nära relaterat till hur ett hur ett problem definieras är hur de personer som där av berörs också därigenom definieras. I relation till de behov och utmaningar som ”Skolan mitt i byn” avser att svara på, positioneras alltså olika aktörer på olika sätt. Något förenklat kan detta beskrivas som att några individer eller organisationer beskrivs som endera orsaken till problemet eller lösningen på problemet (Hacking 1986, 2004). Med andra ord kan olika sociala insatser riktade mot individer och grupper också skapa ett stigma där stereotypa föreställningar reducerar dessa individer eller grupper till de egenskaper som kategoriseringen associeras med (Hacking 1986). Inom urbanforskning har även begreppet stigma kommit att användas för att förstå hur vissa bostadsområden har kommit att beskrivas på ett sådant sätt att associationen med dessa platser innebär ett stigma (Wacquant 2016).

Urval och metod

Studien har genomförts i Söderslätt som är en stadsdel i en av Sveriges större städer. I Söderslätt bor det omkring 5 000 invånare varav cirka 65% är utrikesfödda. Sedan 1990-talet har området varit föremål för en rad olika sociala insatser. Fokus riktas mot en av skolorna där man arbetar utifrån modellen ”Skolan mitt i byn”. Skolan i studien nämns här som Söderskolan och stadsdelen som Söderslätt. På Söderskolan går i årskurs 4–9 omkring 300 elever och på skolan arbetar omkring 30 lärare. Majoriteten

av eleverna har arabiska eller somaliska som modersmål. Under flera år har eleverna haft en låg måluppfyllelse och de senaste åren har närmare hälften av elever slutat årskurs nio utan att vara behöriga till gymnasiet. Söderskolan har även vid ett flertal tillfällen förekommit i medierapporteringar om skolor med otrygg arbetsmiljö och dåliga skolresultat.

I studien används en selektiv strategisk etnografisk forskningsdesign. Jämfört med traditionell etnografi innebär en selektiv strategisk forskningsdesign längre perioder av analys av fältanteckningar och dokument mellan tillfällen av fältstudier. Denna forskningsdesign beskrivs som flexibel och processinriktad och har speciellt framhållits som lämpliga för studier av implementeringen av olika pedagogiska modeller (Jeffrey & Troman 2004).

Fältarbetet har varit upplagt så att forskningsprocessen inledningsvis bestod av observationer vid ett flertal möten. Avsikten var att skapa en övergripande bild av ”Skolan mitt i byn”. Efter denna inledande fas har fokus varit på särskilda händelser som bedöms vara av betydelse. I detta fall situationer där målsättningen med ”Skolan mitt i byn” diskuteras och där olika aktörer bedöms eller bjudits in för att presentera sitt eventuella bidrag till satsningen. I fältarbetet har ett särskilt fokus lagts på de möten där lokala tjänstemän och skolpersonal på skolan diskuterar och planerar ”Skolan mitt i byn”. Med skolpersonal avses här de två rektorerna på Söderskolan. (I materialet förekommer även annan personal på skolan men inte i denna text). I arbetsgruppen ingår rektor för Söderskolan åk 7–9 samt representanter från sektorerna Individ och familjeomsorg och från Kultur och fritid. I styrgruppen deltar chefer för sektorerna, Individ och familjeomsorg, Kultur och fritid samt för Skola. Upplägget på studien har inneburit att de flesta observationstillfällena har varit i förväg bestämda händelser. Svagheten med selektiv och strategisk forskningsdesign är således risken att missa situationer som sker oplanerat och spontant (Jeffrey & Troman 2004).

Under en period på 18 månader har i genomsnitt en dag varannan vecka ägnats åt studien. Sammantaget har detta resulterat i omkring 115 timmar observationer vilka dokumenterats genom fältanteckningar. Utöver observationer bygger studien på intervjuer med två rektorer och tretton intervjuer med lokala tjänstemän. Intervjuerna har genomförts som samtal med öppna frågor om det uppdrag och de uppgifter som den som intervjuades hade i relation till ”Skolan mitt i byn”. I genomsnitt pågick intervjuerna mellan 45 till 60 minuter och genomfördes på skolan och på de lokala tjänstemännens arbetsplats i stadsdelen. Intervjuerna spelades in och delar av dessa har därefter transkriberats. Förutom intervjuer och observationer har även mötesanteckningar, lokala policydokument, reportage i media och den dokumentation som genomförts inom ramen för ”Skolan mitt i byn” analyserats. Arbetet har genomförts i enlighet med rådande etiska riktlinjer för forskning (Vetenskapsrådet 2011). Deltagandet i studien bygger på frivillighet och namn på områden, skolor och personer är fiktiva. Vidare presenteras i texten citat och observationer utifrån hur personer resonerar kring ”Skolan mitt i byn” i egenskap av sina professioner och inte som personliga åsikter.

Arbetet med analysen är influerad av den analysmodell som Carol Bacchi (2016) formulerat kring hur problem konstitueras genom olika sociala åtgärder. Fokus har

varit på dels hur behov och utmaningar beskrivs, dels på hur kompetenser, brister och behov tillskrivs olika aktörer och hur de därmed också hur olika aktörer positioneras. Vidare har fokus varit på vilka utgångspunkter och förgivettagande som går att finna i tal och texter samt vilka aktörers kunskaper som ges legitimitet och därmed också vilka röster som exkluderas (Bacchi 2016). Materialet har sedan kodats och organiserats kring teman som svarar mot studiens syfte och frågeställningar.

Resultat

I följande avsnitt presenteras resultatet från studien. Resultatet är strukturerat utifrån följande rubriker 1) Samverkan med förhinder, 2) Ett stigmatiserat tillstånd, 3) En marknad för sociala innovationer. Efter dessa avsnitt följer en avslutande diskussion kring studiens slutsatser.

Samverkan med förhinder

Idealbilden av ”Skolan mitt i byn” är vanligen en bild av skolan som en mötesplats där den lokala demokratin slagit rot och där bildningen blomstrar genom en mängd aktiviteter anordnade av engagerade invånare (Green 2016, Auerbach 2011). På Söderskolan kom emellertid den låga målpuppfyllelsen på skolan att färga bilden av vad som var prioriterade frågor i arbetet. Satsningen framhölls ha som mål att förbättra elevernas målpuppfyllelse genom att stärka föräldrarnas delaktighet och engagemang i skolan. Denna vision var något stadsdelsdirektören i Söderslätt delgav åhörarna ståendes på en provisoriskt ordnad scen på skolgården under invigningen av ”Skolan mitt i byn”.

Vi har bestämt oss för att försöka förändra skolan. Men vi har sagt för att kunna lyckas med det måste vi göra lika mycket efter skoltid som under skoltid. Eleverna kommer därför att få möjligheten att stanna i skolan efter skoltid. Olika yrkesgrupper kommer att jobba här med syfte att förändra. (Ser ut mot de som står och lyssnar, mest lärare, fältassistenter, utvecklingsledare, sektorchefer.) Det måste finnas några föräldrar här? (Vänder sig mot några av barnen som står nedanför scenen och lyssnar.) Var är era föräldrar? Är de hemma? Föräldrarna är de viktigaste personerna när det gäller att hjälpa oss i skolan. Att få med föräldrarna i barnens undervisning är skillnaden mellan att lyckas och misslyckas med denna satsningen (Fältanteckningar invigningen ”Skolan mitt i byn”).

Under invigningstalet tillskrivs föräldrarna en avgörande betydelse för att stödja och uppmuntra barnen i deras skolarbete. Detta kan tolkas som att föräldrarna tillskrivs betydelse för sina barns skolgång. Samtidigt framgår det av frågan till de elever som är där att det är få, om ens några, föräldrar närvarande. Anledningarna till denna situation kan givet vara flera. En orsak var troligen att invigningen av ”Skolan mitt i byn” var förlagd på arbetstid. Det innebär sannolikt att flera av föräldrarna var på sitt arbete eller studerade. Det visade sig att även i fortsättningen fanns det en osäkerhet kring hur föräldrarna skulle engageras.

Vid det första mötet för den arbetsgrupp som tillsatts för att leda arbetet, framgick det att frågan kring föräldrasamverkan var svår att hantera. Tydligt var att det fanns en förväntan från ledningen i stadsdelen att föräldrarna skulle vara delaktiga i de aktiviteter som erbjöds inom ”Skolan mitt i byn”. Dilemmat kring hur föräldrarna skulle kunna engageras kan förstås mot bakgrund av att föräldrarna aldrig tillfrågades om på vilket sätt de ville vara med och påverka skolan. Den betydelse som föräldrarna tillskrivs för barnens skolgång är alltså inte det samma som att föräldrarna positioneras som att de har kunskaper om hur de ska stödja barnen. Följande situation är från ett möte med arbetsgruppen. Vid mötet deltar skolans rektor år 7–9, personal från Kultur och fritid samt personal från Individ och familjeomsorg.

Individ och familjeomsorg: Cheferna på förvaltningen vill att vi ska få med föräldrarna.

Kultur och fritid: Det är något som lyfts fram som en mycket viktig fråga. Vi måste visa att vi arbetar med delaktighet och dialog. Alla säger att det är viktigt att få med föräldrarna. Vi måste ha med något i programmet för våra aktiviteter som visar att vi arbetar med föräldradelaktighet och dialog (Fältanteckningar arbetsgruppsmöte).

På mötet med arbetsgruppen lyfts samverkan med föräldrarna som en viktig fråga för ledningen i stadsdelen. Under en period arrangerades under helgerna språkcafé och föräldrautbildningar för föräldrar till elever på skolan. Det var emellertid få föräldrar som deltog i dessa aktiviteter. Valet av att erbjuda språkcafé och föräldrautbildning kan också tolkas som att utgångspunkten för samverkan med föräldrarna var att erbjuda aktiviteter utifrån vad arbetsgruppen definierades som behov och brister hos föräldrarna. Detta kan förstås som att föräldrarna positioneras som en del av problemet, snarare än några som kan bidra till skolans och stadsdelens utveckling. Samverkan med föräldrarna kom också ofta att beskrivas i relation till en rad svårigheter. Frågan om hur föräldrarnas delaktighet skulle lösas kom på så sätt att bli en återkommande punkt på dagordningen. Följande exempel är från ett möte med arbetsgruppen där rektorn åk 7–9, en representant från sektor Kultur och fritid samt en representant för sektor Individ och familjeomsorg diskuterar denna fråga.

Kultur och fritid: Det är viktigt att vi får med föräldrarna och att de känner att skolan är en arena där de kan vara med och påverka.

Rektor: Men då är väl de aktiviteter vi har på lördagarna ett bra forum.

Kultur och fritid: Nej, det är något annat. Vi behöver få in föräldrarna i skolan tillsammans med eleverna.

Rektor: Men vad är det de ska göra i skolan tillsammans med eleverna? Det måste finnas ett syfte med aktiviteterna.

Kultur och fritid: Syftet är att vi tillsammans med föräldrarna ska arbeta mot att höja elevernas måluppfyllelse.

Rektor: Men det är det övergripande syftet. Vad är målet med att föräldrarna är i skolan? Vad är syftet med att ha aktiviteterna här för föräldrar och elever? (Fältanteckningar arbetsgruppsmöte Söderskolan).

Frågan om föräldrasamverkan väcker också frågor om vad som är syftet med samverkan och på vilket sätt som föräldrarna kan bidra till skolan. Studier visar att delaktiga föräldrar inte alltid upplevs på ett positivt sätt av personalen då föräldrarna inte alltid antas dela skolans synsätt på hur undervisningen ska bedrivas (Lunneblad, Odenbring & Hellman 2017, Goodall & Montgomery 2014, Levine-Rasky 2009). Tidigare forskning har visat att föräldrasamverkan många gånger handlar om hur föräldrarna bättre kan svara på skolans förväntningar. I praktiken kan detta handla om att komma på möten och ta del av information samt att se till att barnen gör sina läxor och kommer i tid till skolan (Bouakaz 2007). Föräldrautbildningar och information om kunskapskrav och läxor kan alltså förstås som en form av styrning som syftar till att få föräldrarna att styra sig själva i riktning mot skolans förväntningar (Dean 2002, Lemke 2002).

Visionen om samverkan med lokalsamhället kom även att visa sig ge upphov till andra dilemman i arbetet. Ett sådan utmaning var att det hos personalen på stadsdelsförvaltningen fanns ett ambivalent förhållningsätt till att samverka med lokala organisationer och föreningar. Vid ett möte på stadsdelskontoret kom relationen till de föreningar som är verksamma i stadsdelen att diskuteras.

Vi måste fundera på vilka vi kan samarbeta med. Civilsamhället här är bristfälligt. Det är uppdelat efter etniska grupperingar. De håller sig för sig själva och har ingen kontakt med andra invånare utanför den egna gruppen (Fältanteckningar styrgruppsmöte Söderskolan).

Brister som identifierades i lokalsamhället innebar att bilden av den socialt utsatta och segregerade stadsdelen reproducerades genom de åtgärder och strategier som ansågs vara möjliga. Det var också tydligt att fanns en rädsla för att stödja föreningar som de blivit avrådade av polisen att samverka med.

Vi har fått höra av polisen att i olika föreningar finns det också kopplingar till kriminalitet, eller har medlemmar med en historia av kriminalitet. Vi har blivit uppmanade att inte samarbeta med dessa föreningar (Intervju rektor åk 7–9 Söderskolan).

I talet om samverkan med lokala föreningar positioneras dessa som en del av problemen i stadsdelen. Det är tydligt att tjänstemännen i stadsdelen inte vill riskera att anklagas för att samarbeta med föreningar vars medlemmar var inblandade i kriminalitet. Särskilt hade de föreningar som arbetar med ungdomsverksamhet mötts av anklagelser av att ha samröre med kriminella. Föreningarnas egna förklaringar var att de arbetar med att stödja ungdomar som vill lämna kriminaliteten. I ett reportage från stads-

delstidningen ”Vi i Söderslätt” intervjuas aktiva inom en av de föreningar som arbetat med ungdomar i området.

Stadsdelsnämnden går in och ställer krav utan att förstå vår organisation. De hävdar att det förekommer kriminalitet i föreningen. Men det förekommer inte någon kriminalitet i föreningens namn. Men det är däremot sant att det ibland uppstår problem med de ungdomar som föreningen försöker hjälpa på grund av deras bakgrund (”Vi i Söderslätt” 2015, april-maj).

Det finns enligt föreningen naturliga förklaringar till att ungdomar som är straffade för brott har deltagit i aktiviteter anordnade av dem. Om dessa ungdomar helt slutat med brott har varit svårt att avgöra. En liknande misstänksamhet fanns även emot att samverka med muslimska föreningar i närområdet då det finns misstankar om att dessa bidrar till en radikaliserings av ungdomar i stadsdelen. Studier med fokus på socialt arbete har belyst hur det skett en förändring i de åtgärder som riktas mot ungdomar i socialt utsatta och etniskt segregerade områden. Det går här att se att de ungdomar som tidigare beskrevs befinna sig i en riskfylld situation, nu beskrivs som att de utgör en risk för andra (Garrett 2017). Det finns alltså anledning att betrakta satsningen ”Skolan mitt byn” mer som en insats riktad till invånarna i Söderslätt, snarare än en satsning som var planerad tillsammans med invånarna i stadsdelen. I det avsnitt som följer diskuteras hur svårigheterna att samverka med aktörer i lokal samhället kan förstås mot bakgrund av de berättelser som dominerar bilden av den svenska förorten.

Ett stigmatiserat tillstånd

Söderslätt är en stadsdel som utifrån en rad olika demografiska data skiljer sig från många andra områden i staden och riket i övrigt. Statistiken visar hög arbetslöshet och lägre inkomster jämfört med de allra flesta bostadsområden i Sverige. Det är samtidigt tydligt att förståelsen av problemen i sin helhet är mer än dessa faktorer var för sig. Situationen i sig kan därför inte reduceras till en fråga om enbart inkomster, arbete eller elevernas måluppfyllelse. Vid en tema-dag för anställda i kommunen om likvärdig skola, beskrev rektorn på Söderskolan detta som ett ”tillstånd”.

Alla vi som har erfarenheter av att jobba i så kallade särskilt utsatta områden som polisen betecknar det som. Efter ett tag märker man att det är något som inte står rätt till. Det finns många saker som är bra. Men det är något som inte står rätt till, i och med att vi har ett tillstånd. Det jag har märkt är att även de som är nyinflyttade väldigt snabbt märker av det stigma som finns här. Detta stigma är inte skapat ur ett vakuum. Jag befinner mig på en särskild plats, det är i Sverige. Men det är inte här som svenskarna är. Det är tydligt hur de boende känner av detta stigma. Den började en ny elev på vår skola i höstas. Jag hade ett möte med föräldrarna. Det var en somalisk familj som tidigare bott i en mindre stad. På det mötet framgick det tydligt att de märkte att här är inte som där de bodde tidigare. Föräldrar och eleven insåg att det kommer att bli mycket svårare

här. Det som vi skapat här är ett särskilt tillstånd (Fältanteckningar kommunal tema-dag om likvärdig skola).

Bilden av Söderslätt kan förstås som ett stigma som formar relationerna på skolan och i stadsdelen (Wacquant, 2016). I berättelsen om familjen som flyttade från en mindre ort är poängen att även om eleven och familjen är de samma, har flytten till Söderslätt inneburit att framtidsutsikterna försämrats. En av svårigheterna som beskrivs av rektorn är att Söderslätt är ett område där majoritetskulturen är frånvarande. Till skillnad från andra sammanhang där frånvaro kan beskrivas som en icke-existens är alltså frånvaron av majoritetskulturen något som i allra högsta grad är närvarande. Studier har visat hur benämningar som invandrarområden och invandrartäta områden blir på många sätt missvisande då det främst är invånare som är födda i Sverige som flyttar ifrån dessa områden, snarare än att utrikesfödda söker sig till dessa områden (Dahlstedt & Ekholm 2018). Tvärtom är det mycket som talar för att också utrikesfödda flyttar från dessa områden då de får förbättrade försörjningsmöjligheter, även om en sådan rörlighet minskat sedan 1990-talet då också inkomstskillnaderna har ökat (Gustafsson, Katz & Österberg 2017).

Tidigare forskning visar att det framför allt är skolor i socialt utsatta områden som påverkas negativt av att förknippas med fattigdom, våld och social oro. Detta har också framhållits som en förklaring till varför många föräldrar i stadsdelar liknande Söderslätt söker sig till skolor i andra områden (Bunar 2011). I ett längre perspektiv bidrar detta till en nedåtgående spiral där arbetsmiljön försämras både för lärare och elever, då det ofta är de elever med störst behov som blir kvar (Gustafsson & Yang Hansen 2017). På Söderskolan hade samtliga lärare som arbetade på mellanstadiet förgående läsår valt att lämna skolan. Konsekvenserna var tydliga. När läsåret började på Söderskolan var det med anmärkningar från Skolinspektionen om låg måluppfyllelse och bristande studiero. Studier visar också hur ryktet och omdömet om en skola påverkar var familjer söker boende. Det finns en uppenbar relation mellan vad som uppfattas som en bra skola och ett vad som upplevs som ett attraktivt område att bo. Denna relation är också det omvända, med familjer som väljer bort stadsdelar där skolorna har låg måluppfyllelse (Bunar 2011). Under en promenad genom stadsdelen berättade en av de anställda som arbetar inom sektor Individ och familjeomsorg i Söderslätt att många invånarna inte såg någon framtid i området.

Många föräldrar som jag möter säger: 'Nej jag bor inte här. Jag bor bara här just nu'. Det händer ju något med ett område när alla pratar om att de bara bor där tillfälligt. Skjutningarna som har varit här har också påverkat alla i stadsdelen (Fältanteckningar möte med personal verksam inom Individ och familjeomsorg).

Den stigmatiserande bilden av stadsdelen beskrivs av anställda i stadsdelen skapa ett motstånd hos invånarna mot att identifiera sig med området och planera för en framtid i Söderslätt. I dessa berättelser om området blir våld och kriminalitet bärande katego-

rier. Statistiskt sett rapporteras inte fler brott i Söderslätt än i stadens centralområden. Men det som skiljer sig är att den brottslighet som anmäls i Söderslätt ofta får stor uppmärksamhet i media. Under en intervju med sektorschef för skolan i stadsdelen beskrevs konsekvenserna av detta som:

Det finns lika många berättelser om området som det finns invånare. Bland dessa berättelser finns det naturligtvis också många berättelser om att man trivs. Men dessa berättelser överröstas alltid av berättelserna om våld och kriminalitet. Till slut är detta de enda berättelser som hörs även om andra också finns (Intervju sektorschef skola i Söderslätt).

Under samtalet framkommer att det finns flera berättelser om området. Men att det oftast är de negativa bilderna av området som får fäste. Följden blir att områden som Söderslätt kommer att förknippas med vissa former av grov brottslighet, även om det endast är en minoritet av invånarna i området som är delaktiga (Dahlstedt & Ekholm 2018). Detta kan tolkas i termer av en territoriell stigmatisering som på en kollektivnivå färgar relationerna mellan invånarna och anställda i stadsdelen och bidrar till på det sätt som problemet kommer att konstitueras igenom satsningen Skolan mitt i byn” (Wacquant 2016). Sammantaget bidrar detta till att skapa en situation där målet att bjuda in närsamhället också blir något som beskrivs som problematiskt. Situationen var emellertid annorlunda då det gällde samverkan med företag, föreningar och organisationer utanför stadsdelen.

En marknad för sociala innovationer

Under invigningen till ”Skolan mitt i byn” var det en rad olika organisationer inbjudna att visa upp på vilket sätt de kunde bidra. I skolans matsal skapades ett torg där företag, idrottsföreningar och idéburna organisationer presenterade sin verksamhet. Av samtalen med de personer som på var på invigningen framgick att förutom rent ekonomiska intressen, vilket exempelvis innebar att stadsdelen köpte läxhjälp, så fanns det även ett symboliskt värde av att samarbeta med Söderskolan. En av de anställda på en av stadens kulturinstitutioner berättade:

Vi är en institution som är finansierade av offentliga medel... Vi behöver därför legitimera vår verksamhet och visa att vi är del av samhället... Vi har varit med och tagit fram en app som ska öka elevernas studiemotivation. Det är ett samarbete som vi har med ett företag. Vi skulle verkligen vilja vara med och testa vår produkt på eleverna här på skolan... (Fältanteckningar från invigningen av ”Skolan i mitt i byn”)

I exemplet ovan är det en av stadens kulturinstitutioner som har ett samarbete med ett företag som utvecklar mobilapplikationer. Intresset för samarbetet med Söderskolan är dubbelt. För företaget i fråga är det en möjlighet att få testa sin produkt på eleverna på

skolan. Medan samarbetet för kulturinstitutionen blir ett sätt att legitimera den egna, av offentliga medel finansierade, verksamheten.

Ett stående inslag på arbetsgruppens möten var att diskutera förslag från företag och organisationer som kontaktat de ansvariga för ”Skolan mitt i byn” med olika erbjudanden. Jämfört med talet om samverkan med föräldrar och lokala föreningar ges denna form av samverkan en marknadsliknande inramning. I exemplet nedan är det rektorn för åk 4–6 på Söderskolan som beskriver denna situation.

Det är rätt mycket att många ringer oss och vill hjälpa oss, olika organisationer. Organisationer, företag och privatpersoner hör av sig till oss hela tiden. De vill komma hit och göra insats. Men vi vill bestämma själva hur vi ska organisera vår verksamhet och vad vi ska jobba med. De här insatserna måste gå genom våran organisation (Intervju med rektor åk 4–6 Söderskolan).

Satsningen på ”Skolan mitt i byn”, blir genom de medel som tillförs dit, en marknad där företag och organisationer erbjuder sina tjänster. Tidigare studier visar hur denna modell av samverkan skapar andra former av styrning där problemet konstitueras utifrån de tjänster som tillhandahålls (Ball & Olmedo 2013). På Söderskolan blir följderna att de aktiviteter som genomförs blir inom ramarna för de offerter som lämnas till rektorerna på skolan. En del företag och föreningar som kontaktade de ansvariga för ”Skolan mitt i byn” gjorde detta med utgångspunkten att det var en produkt de sålde, exempelvis en kurs som skulle ges vid ett visst antal tillfällen. Vad som ingick kursen och vad som var kostnaden för en termin var del av offerten som skickades till de ansvariga för ”Skolan mitt i byn”. Det kunde även vara idrottsföreningar som erbjöd sig att arrangera olika aktiviteter. Vid andra tillfällen var det mer oklart vad som erbjöds och vad som var syftet. Under ett möte med styrgruppen var en punkt på dagordningen en presentation av en konsult som tidigare arbetat med marknadsföring och olika konstprojekt.

Konsult: Jag är stadsutvecklare. I grunden är jag konstnär. Jag har läst design och ekonomi. Jag jobbar med bred stadsutveckling... Genom konsten möter jag de riktiga svåra frågorna ... Det handlar om att vrida på frågorna, se nya perspektiv. Man måste våga lära sig av misslyckanden. Det finns något magiskt med misslyckanden. Det här vi kan hitta metaforerna. För mig är detta tre huvudfrågor: passioner, misslyckanden och att vara äkta. Detta ser jag som framgångsfaktorer (Fältanteckningar styrgruppsmöte Stadsdelskontoret).

Under konsultens presentation handlade mycket lite om Söderslätt men desto mer om konsultens visioner och tidigare erfarenheter av att arbeta med olika projekt i näringslivet och i kommuner. En rimlig tolkning att denna del av mötet kom utvecklas till en anställningsintervju, snarare än att handla om ”Skolan mitt i byn”. Detta behöver naturligtvis inte innebära att det inte fanns ett uppriktigt intresse av att bidra till en positiv utveckling av stadsdelen hos de personer, föreningar, organisationer och

företag som kontaktade de ansvariga för ”Skolan mitt i byn”. Men ett sådant intresse behöver förstås mot bakgrund av de senaste decenniernas omvandling av välfärdsstaten till en marknadsstat, där allt mer av den service som tidigare tillhandahölls av offentliga verksamheter nu istället hanteras av privata företag och icke vinstdrivande organisationer (Destler & Page 2016).

Situationen är långt ifrån unik för Söderslätt, eller Sverige. Deborah Youdell och Ian McGimpsey (2015) menar att privatisering av tidigare offentlig verksamhet i Storbritannien har bidragit till att gränserna mellan offentliga och privata aktörer samt icke vinstdrivande organisationer blivit allt otydligare. Följden blir att kommunernas styrning förändras från att vara leverantör av tjänster till en markandskoordinator som köper tjänster genom anbudsgivning från de organisation som kommer med det fördelaktigaste anbudet. Argumenten för denna förändring har ofta klätts i en retorik av att avregleringen av det offentliga skapar möjlighet för lokala initiativ och stärker civilsamhället. Men mycket talar för att det generellt är de entreprenörer med det mest kostnadseffektiva förslaget, oavsett långsiktigheten i dem, som vinner upphandlingen. I själva verket har privatiseringen av det offentliga inneburit försvagning av den lokala demokratin då insynen och möjligheten att påverka företag och stiftelser är annorlunda än i politiskt styrda organisationer och verksamheter.

Slutdiskussion

I det svenska samhället har skillnaderna mellan skolor i olika områden ökat de senaste decennierna (Gustafsson & Yang Hansen 2017). Detta har lett till att elevers låga måluppfyllelsen i socialt utsatta områden har kommit att framställas som en grund för social oro och kriminalitet (Garrett 2017, Lunneblad m.fl. 2016, Holmberg 2016). Betydelsen av att satsa på skolan i dessa områden har inte bara framställts som ett sätt att förbättra elevernas skolresultat utan också genom att öppna upp skolan mot lokalsamhället. Detta har framhållits som ett sätt att skapa tillit i relationen mellan invånarna och till de offentliga institutionerna (Green 2016, Heers m.fl. 2016, Epstein & Sanders 2006). I den här artikeln har syftet varit att studera hur det som blir problemet *konstitueras* genom det arbete som sker genom ”Skolan mitt i byn”. Analysen bygger på ett etnografiskt material genomfört på *en* skola. Det innebär naturligtvis begränsningar för vilken utsträckning studien kan sägas bidra till en generell förståelse för insatser riktade till skolor i socialt utsatta områden. Studien visar också på behovet av fortsatt forskning om vad som sker med satsningar som riktas mot skolor i socialt utsatta områden.

I satsningen ”Skolan mitt i byn” beskrivs elevernas låga måluppfyllelse som det problem som insatsen syftar att svara mot. Det är även tydligt hur elevernas behov i skolan ses som del av en mer genomgripande problematik i stadsdelen. För att förändra denna situation ska skolan öppnas mot närsamhället och samverka med föräldrarna ska fördjupas. Samtidigt visar resultatet hur samverkan i de lokala tjänstemännens och skolpersonalens tal i huvudsak handlar hur föräldrarna kan aktiveras och utbildas och mycket lite om hur skolans arbetssätt kan förändras så att föräldrarna får inflytande

(Goodall & Montgomery 2014). Genom aktiviteter som språkcafé och föräldrautbildning förläggs problemet utanför skolan och istället hos föräldrarna (Bacchi 2016). Detta kan tolkas som en form av styrning där föräldrarna blir mål för olika utbildningsinsatser så att de bättre kan möta skolans och samhällets förväntningar (Dean 2002).

Det är tydligt att det hos ansvariga inom stadsdelen finns en övergripande ambivalens i förhållandet till samverkan med föräldrar och lokala föreningar. Denna ambivalens kom till uttryck i bilden av ett lokalsamhälle märkt av bristande tillit, våld och kriminalitet. Den förståelse av problemet som de professionella i stadsdelen framhåller är långt ifrån unik för Söderslätt. Under de senaste decennierna har definitionen av vad som är ett socialt utsatt område förändrats. Då termen utsatta områden började att användas av olika myndigheter i mitten av 1990-talet var fokus på att invånarna i dessa områden hade låga eller mycket låga inkomster jämfört med övriga delar av befolkningen (Storstadskommittén 1997). Under senare år har kategorin utsatta områden även börjat användas av polismyndigheten. Förståelsen av vad som är problemet har i och med detta även kommit att ändras till att nu betyda ett område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där kriminella har en inverkan på lokalsamhället (Dahlstedt & Ekholm 2018, Holmberg 2016).

Det är mot denna bakgrund som vi kan förstå hur det stigma som associeras med Söderslätt innebär en bristande tillit till invånarna som samverkanspartners (Hacking 1983). Problempositioner som kriminella samt radikala religiösa grupper skapar en berörelseskräck hos de anställda i stadsdelen som försvårar samverkan med lokala organisationer och föreningar. Istället väljer de ansvariga för ”Skolan mitt i byn,” att samarbeta med föreningar och organisationer utan tydlig förankring i stadsdelen. Styrningen av ”Skolan mitt i byn” skapar en marknad där olika intressenter säljer sina tjänster till skolan (Ball 2007). Det innebär också att de aktiviteter som genomförs inom ”Skolan mitt i byn” inte alltid är grundade i förståelsen av de behov som definierats då man inom stadsdelen tog beslut om insatsen. Vad som framstår som problemet och vad som är svaret styrs istället till stor del av de tjänster som säljs av olika intressenter (Bacchi 2016). Områdets sociala utsatthet blir framförallt en möjlighet för företag och organisationer att omvandla det erkännande de får för de insatser de gör i området till ett mervärde (Ball & Olmedo 2016, Ball 2007). Samverkan med Söderskolan – en skola känd från media för sina stora problem – blir ett sätt att stärka det egna varumärket hos företag och ge legitimitet åt icke vinstdrivande organisationer.

Referenser

- Andersson, R. (2017) *Samverkan i demokratins försvar: en studie om den offentliga sektorn, civilsamhället och arbetet mot våldsbejakande extremism*. Göteborg: Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet.
- Auerbach, S. (2011) "Beyond coffee with the principal: Toward leadership for authentic school-family partnerships", *Journal of School Leadership*, 20(6):728–757.
- Bacchi, C. (2016) "Problematizations in Health Policy: Questioning How "Problems" Are Constituted in Policies", *SAGE Open*, 6 (2): 1–16.
- Baquedano-López, P., R.A. Alexander & S.J. Hernandez (2013) "Equity issues in parental and community involvement in schools: What teacher educators need to know", *Review of Research in Education*, 37(1):149–182.
- Ball, S.J. (2007) *Education Plc: understanding private sector participation in public sector education*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Ball, S., & A. Olmedo (2013) "Care of the self, resistance and subjectivity under neoliberal governmentalities", *Critical Studies in Education*, 54(1): 85–96.
- Beach, D., & O Sernhede (2011) "From learning to labour to learning for marginality: school segregation and marginalization in Swedish suburbs", *British Journal of Sociology of Education*, 32(2):257–274.
- Blackmore, J., and K. Hutchison. (2010) "Ambivalent relations: The 'tricky footwork' of parental involvement in school communities", *International Journal of Inclusive Education*, 14(5): 499–515.
- Bouakaz, L. (2007) *Parental involvement in school: What hinders and what promotes parental involvement in an urban school*. Malmö: Lärarutbildningen Malmö högskola.
- Bunar, N. (2011) "Multicultural urban schools in Sweden and their communities: Social predicaments, the power of stigma, and relational dilemmas", *Urban Education*, 46(2):141–164.
- Chen, M.E., J.A. Anderson & L. Watkins (2016) "Parent perceptions of connectedness in a full service community school project", *Journal of Child and Family Studies*, 25(7): 2268–2278.
- Dahlstedt, M. (2009) "Parental governmentality. Involving 'immigrant parents' in Swedish schools", *British Journal of Sociology of Education*, 30(2): 193–205.
- Dahlstedt, M. & D. Ekholm (2018). Den sociala exkluderingens mekanismer [Elektronisk resurs]. Förortsdrömmar. (47–68). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-144512>
- Dean, M. (2002) "Powers of life and death beyond governmentality", *Cultural Values*, 6(1–2):119–138.
- Destler, K.N., & S.B Page (2016) "Moving toward mixed service delivery: The growth in schools run by non-governmental providers in ten cities", *International Public Management Journal*, 1–35.
- Foucault, M. (1987) *Övervakning och straff: Fängelsets födelse*. Arkiv. Lund.
- Garrett, P.M. (2017) "Castaway Categories": Examining the Re-Emergence of the "Underclass" in the UK", *Journal of Progressive Human Services*, 46(4):873–889

- Green, T.L. (2017) "From positivism to critical theory: school-community relations toward community equity literacy", *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 30(4):370–387.
- Goodall, J., & C. Montgomery (2014) "Parental involvement to parental engagement: a continuum", *Educational Review*, 66(4), 399–410.
- Gustafsson, B., K. Katz & T. Österberg (2017) "Residential Segregation from Generation to Generation: Intergenerational Association in Socio-Spatial Context Among Visible Minorities and the Majority Population in Metropolitan Sweden", *Population, Space and Place*, 23(4):2028.
- Gustafsson, J. E., & K. Yang Hansen (2017) "Changes in the Impact of Family Education on Student Educational Achievement in Sweden 1988–2014", *Scandinavian Journal of Educational Research*, 62 (5):719–736.
- Hancock, L., & G. Mooney (2013) "Welfare ghettos" and the "broken society": Territorial stigmatization in the contemporary UK", *Housing, Theory and Society*, 30(1):46–64.
- Heers, M., C. Van Klaveren W. Groot & H. Maassen van den Brink (2016) "Community schools: What we know and what we need to know", *Review of Educational Research*, 86(4):1016–1051.
- Hacking, I. (2004) "Between Michel Foucault and Erving Goffman: Between discourse in the abstract and face-to-face interaction", *Economy and society*, 33(3):277–302.
- Hacking, I. (1986) "Making up people". s. 222–236. i Heller, T. C., M., Sosna, D.E., Wellbery (red.) *Reconstructing individualism: Autonomy, individuality, and the self in Western thought*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Holmberg, S. (2016) *Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden* [Elektronisk resurs]. Brå, Brottsförebyggande rådet Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:BRA-675>
- Gustafsson, J. (2010) "Partnerskap, skolprestationer och ekonomiska realiteter i en territoriellt stigmatiserad förort", *Utbildning & Demokrati*, 19(1):63–84.
- Jeffrey, B., & G. Troman (2004) "Time for ethnography", *British educational research journal*, 30(4):535–548.
- Jenkins, R. (2000) "Categorization: Identity, social process and epistemology", *Current sociology*, 48(3):7–25.
- Lemke, T. (2002) "Foucault, governmentality, and critique. *Rethinking marxism*", 14(3):49–64.
- Leonard, J. (2011) "Using Bronfenbrenner's ecological theory to understand community partnerships: A historical case study of one urban high school", *Urban Education*, 46(5):987–1010.
- Lozic, V. (2016) "Normalisering av ungdomar i problem genom styrning av föräldrar: Från strukturella orsaksförklaringar till familjecentrerade lösningar", *Sociologisk forskning*, 53(2):151–174.
- Lunneblad, J., Y. Odenbring & A Hellman (2017). "A strong commitment: Conforming a school identity at one compulsory faith school in a disadvantaged area", *Ethnography and Education*. 12(1): 112–126.

- Lunneblad, J., T. Johansson & Y. Odenbring (2016). ”Juridik eller socialpedagogik?: Skolors strategier för att hantera kränkningar”, *Sociologisk forskning*, 53 (3): 271–288.
- Malmberg, B., E.K. Andersson & Z. Bergsten (2014) ”Composite geographical context and school choice attitudes in Sweden: A study based on individually defined, scalable neighborhoods”, *Annals of the Association of American Geographers*, 104 (4):869–888.
- Nilsson, A., F. Estrada & O. Bäckman (2017) ”The unequal crime drop: Changes over time in the distribution of crime among individuals from different socioeconomic backgrounds”, *European Journal of Criminology*, 14(5):586–605.
- Rädda barnen (2015) *Barnfattigdom i Sverige: årsrapport 2015*. Stockholm: Rädda barnen.
- Skolverket (2018) *Analys av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor: en kvantitativ studie av utvecklingen över tid i slutet av grundskolan*. Stockholm: Skolverket.
- Storstadskommittén (1997) *Att växa bland betong & kojor*. Stockholm: Fritze.
- Symeou, L. (2007) ”Cultural capital and family involvement in children’s education: Tales from two primary schools in Cyprus”, *British Journal of Sociology of Education* (28)4: 473–87.
- Valli, L., A. Stefanski & R. Jacobson(2016) ”Typologizing school–community partnerships: A framework for analysis and action”, *Urban Education*, 51(7):719–747.
- Vetenskapsrådet (2011) *God forskningssed* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Wacquant, L. (2016) ”Revisiting territories of relegation: Class, ethnicity and state in the making of advanced marginality”, *Urban Studies*, 53(6):1077–1088.
- Youdell, D., & I. McGimpsey (2015) ”Assembling, disassembling and reassembling youth services’ in Austerity Britain”, *Critical Studies in Education*, 56(1):116–130.

Kontaktuppgifter:

Johannes Lunneblad, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande vid Göteborgs universitet

E-post: johannes.lunneblad@ped.gu.se

Författarpresentation:

Johannes Lunneblad är professor vid institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande vid Göteborgs universitet. Lunneblad har deltagit i både internationella och nationella forskningsprojekt om social utsatthet och segregation i multietniska förorter.